

Dare de seamă asupra activității Comisiei pentru Ocrotirea Monumentelor Naturii în anul 2011

1. Aspecte organizatorice: Resurse umane și financiare

La fel ca în anii precedenți, resursele financiare necesare funcționării CMN au fost asigurate exclusiv din veniturile proprii ale Comisiei, realizate din tarifele încasate pentru avizarea unor activități economice (în primul rând valorificarea unor resurse naturale, de floră și faună) derulate de persoane fizice sau/și juridice. Există un cadru legal în acest sens, stabilit de Direcția Economică a Academiei Române și agreat de Curtea de Conturi a Ministerului de Finanțe. Veniturile proprii au asigurat salariile celor doi angajați (secretar științific – ½ normă; biolog – 1 normă), iar din luna septembrie 2011 și a președintelui CMN (½ normă), cu mențiunea că acesta a lucrat între 10.12.2009 – 31.08.2011 ca voluntar (reîncadrarea președintelui ar fi fost posibilă/legală de la data de 1 ianuarie 2011, ca urmare a modificării la acea dată a condițiilor de aplicare a cumulului pensie-salariu).

Menționăm că în urma restrângerii unor activități economice, precum și în urma deciziei Ministerului Mediului ca aprobarea investițiilor în arii protejate să fie exclusiv de competența agențiilor teritoriale și județene de mediu, încasările CMN au diminuat începând cu anul 2009. Drept urmare, la data de 18.11.2011 am depus la Academia Română (Președinte + Prezidiu) un memoriu prin care solicitam alocarea din bugetul Academiei a sumei corespunzătoare fondului de salariu a celor trei salariați. *Nu am primit nici un răspuns la solicitarea noastră.*

2. Activități

2.1. Domeniul legislativ

- Proces la Curtea de Justiție a Comisiei Europene. În ianuarie 2011, președintele CMN a participat alături de reprezentanții Ministerului Mediului și Pădurilor la dezbaterile în procesul intentat României de către Comisia Europeană, care a acuzat țara noastră că nu și-a îndeplinit obligațiile cu privire la desemnarea ariilor speciale de protecție avifaunistică (instituite în anul 2007 prin HG nr. 1.284/2007), desemnate în UE prin *Birds Directive*. Anterior instituirii acestor arii pe cale legislativă, CMN a procedat la analiza documentațiilor și a hărților, solicitând Ministerului o lungă serie de amendamente și corecturi, de asemenea eliminarea din situri a suprafețelor lipsite de relevanță pentru protecția avifaunei. Ministerul Mediului a adoptat majoritatea modificărilor noastre, după care CMN a avizat documentațiile, care apoi au primit suport legal prin hotărâre de guvern.

Cele două ONG-uri care au elaborat documentațiile (Societatea Ornitologică Română și Grupul Milvus) au reclamat Guvernul României la CE, acuzându-l că nu a legiferat exact propunerile lor și că a procedat la restrângerea suprafeței totale (cea propusă) cu cca. 25%. Procesul care a avut loc la Curtea de Justiție a CE de la Luxembourg (ianuarie 2011) a fost câștigat de România (caz unic printre alte cauze similare), care s-a apărat prin prezentarea argumentelor științifice avute în vedere și detaliate de CMN în momentul în care a impus revizuirea documentațiilor, restrângerea suprafeței unora dintre ariile de protecție avifaunistică și retrasarea limitelor altor asemenea situri.

- Desemnarea de noi arii speciale de conservare

În baza art. 17 din Directiva Habitate, România s-a angajat față de CE să extindă ca suprafață și număr siturile de importanță comunitară (SCI) din țară. Documentațiile au fost elaborate în cursul anilor 2010-2011 și au fost depuse spre avizare la CMN. Analiza acestora a scos la iveală numeroase lipsuri și greșeli, astfel încât CMN le-a respins în bloc și a solicitat Ministerului Mediului refacerea celor necorespunzătoare. După o întrunire cu toți autorii (din institute de cercetare, muzee, organizații nonguvernamentale) organizată de Minister, mai multe documentații au fost refăcute. În urma unor ample consultări cu factorii responsabili din Ministerul Mediului, din care au mai rezultat unele modificări, documentațiile au fost avizate de CMN, iar respectivele arii au fost declarate SCI-uri prin ordinul Ministrului mediului și pădurilor nr. 2387/2011, publicat în Monitorul Oficial, Partea I, an 179, no. 846 din 29 noiembrie 2011.

- Desemnarea de noi arii de protecție specială avifaunistică.

În cadrul aceluiași proces de lărgire a rețelei ecologice Natura 2000, în anii 2010-2011 au fost elaborate documentații pe acest domeniu, de către cadre de specialitate din unele institute de cercetare și facultăți, ca și de activiști ONG. Documentațiile au fost depuse la CMN spre avizare în vara anului 2011. CMN a propus unele modificări și ajustări, iar după ce acestea au fost acceptate de Direcția Biodiversității din Ministerul Mediului și Pădurilor, CMN le-a avizat. Noile arii de protecție specială avifaunistică au fost declarate și legalizate prin HG nr. 971/2011.

- Analiza propunerilor de retrasare a limitelor unor situri Natura 2000 (situri de importanță comunitară și arii de protecție specială avifaunistică), dintre cele desemnate anterior (în 2007 și 2008). Acest aspect a impus de asemenea un efort din partea unora dintre membrii CMN, în funcție de domeniul specialității lor, care au trebuit să analizeze nu numai limitele geografice, ci și concordanța hărților cu documentațiile narrative. Obiecțiunile noastre au fost transmise direcției de specialitate din Ministerul Mediului, care le-a luat în considerare la definitivarea ordinelor de ministru (vezi mai jos).

În urma eforturilor tuturor instituțiilor, autorităților și persoanelor implicate în lărgirea și ameliorarea rețelei Natura 2000, între care Comisiei Monumentelor Naturii

i-a revenit sarcina de analiză, supervizare și avizare sub raport științific, în anul 2011 au fost promulgate următoarele două acte legislative.

- HG nr. 971/2011 – Hotărâre pentru modificarea și completarea HG nr. 1284/2007 privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei europene Natura 2000 în România (Monitorul Oficial, Partea I, an 179, nr. 715 din 11 octombrie 2011).
- Ordin al Ministrului mediului și pădurilor nr. 2387 pentru modificarea OM nr. 1964/2007 privind instituirea siturilor de importanță comunitară ca parte integrantă a rețelei europene Natura 2000 în România (Monitorul Oficial, Partea I, nr. 846/29. 11.2011).

În baza actelor normative promulgate între 2007-2011, siturile Natura 2000 totalizează în prezent 17,84% din teritoriul național, depășind astfel media din țările europene, inclusiv a celor din Uniunea Europeană. Este de subliniat contribuția CMN la realizarea structurii rețelei acestor situri, atât SCI-uri cât și SPA-uri, printr-o activitate susținută de verificare și analiză a documentațiilor. CMN, prin președinte, a propus îmbunătățiri, a avut continue consultări cu direcția de specialitate din Ministerul Mediului și Pădurilor, în vederea finalizării acestei acțiuni, asumate de România încă prin demersurile sale premergătoare aderării la UE. În final, se poate considera că obligațiile României în acest domeniu, ca țară membră a UE, sunt pe deplin îndeplinite.

- Avize pentru derogarea (prin ordin de ministru) de la statutul de protecție a unor specii protejate prin convenții internaționale: urs, lup, râs, pisică sălbatică, pe baza solicitării venite din partea Ministerului Mediului și Pădurilor, susținută prin studii de specialitate.
 - Avizarea derogării (prin ordin de ministru) în vederea vânării unor specii de păsări pe aeroporturile Otopeni și Băneasa, pentru preîntâmpinarea unor posibile coliziuni cu aparatele de zbor (la solicitarea Ministerului Mediului și Pădurilor).
 - Derogare pentru colectare de exemplare de lilieci, urmată de eliberarea ⇒ respectivelor animale, în cadrul unui proiect Life Natura (ordin de ministru).
 - Derogare pentru colectarea în scop științific prin OM a 3 specii de păsări carpatine (solicitare din Marea Britanie) (ordin de ministru).
 - Derogare pentru capturarea a două exemplare de urs, în vederea atașării de gâtul lor a unor transmițătoare satelitare, pentru urmărirea deplasărilor animalelor (ordin de ministru).
 - Avizarea cotelor de recoltă, la nivel național, pentru speciile de faună de interes cinegetic, la care vânarea este permisă pentru sezonul de vânătoare 15.05.2011-14.05.2012 (la solicitarea Ministerului Mediului și Pădurilor), în vederea emiterii ordinului de ministru.
 - Transmiterea către Ministerul Mediului și Pădurilor a propunerilor noastre de modificare și completare a proiectului de ordin de ministru conținând textul „standardizat” al regulamentelor de organizare și funcționare a Consiliilor științifice ale ariilor naturale protejate (parcuri naționale, parcuri naturale, unele situri Natura 2000).

Cele mai multe dintre propunerile noastre au fost aprobate și preluate de Minister, după care CMN a avizat favorabil textul ROF-ului Consiliilor Științifice (ordin de ministru nr. 2.575/ din 19 octombrie 2011).

- Exprimarea punctului de vedere al CMN privind proiectul de ordin de ministru referitor la practicarea pescuitului recreativ-sportiv în arii naturale protejate, inclusiv situri Natura 2000 (scrisoarea adresată ministrului mediului și Direcției Biodiversității din Ministerul Mediului și Pădurilor).

2.2. Activități curente

- Avize pentru recoltare de resurse din fauna sălbatică: melci, lipitori, *Rapana*, specii de vânat (12).

- Avize pentru importul de melci vii în vederea prelucrării în țară și a exportului (2).

- Avizare de executare de amenajări în peșteri (scări pentru acces, panouri informative, poartă la intrare) = 15 peșteri

- Avize pentru vizitarea Rezervației Științifice Gemenele din Parcul Național Retezat (15).

- Avizare ROF: situl Natura 2000 Nordul Gorjului de Vest

- Avizări ale componenței consiliilor științifice ale unor parcuri și situri Natura 2000 (19): Situl Natura 2000 Sighișoara – Hârtibaciu, Parcul Natural Domogled – Valea Cernei, Situl Natura 2000 Nordul Gorjului de Vest, Rezervația Biosferei Delta Dunării, Parcul Natural Balta Mică a Brăilei etc.

- CMN a nominalizat și în anul 2011 reprezentanții săi în comisiile desemnate la nivelul regiunilor de dezvoltare pentru atribuirea administrării ariilor naturale protejate care necesită constituirea de structuri de administrare și a atribuirii în custodie a ariilor naturale protejate care nu necesită constituirea de structuri de administrare (conform OM. 1948/2010). De asemenea, a fost nominalizat un membru al CMN în comisia de contestații la nivel național. Persoanele respective au participat la sesiunile care s-au desfășurat pe parcursul anului în sediile de reședință a respectivelor regiuni de dezvoltare

- Membrii CMN care fac parte din structura Comisiilor Științifice ale parcurilor naționale și naturale și-au continuat activitatea în acest domeniu, participând la ședințele respectivelor CȘ și exprimându-și opinia/votul direct sau pe cale electronică

- Analiza și avizarea documentațiilor depuse la Academia Română pentru desemnarea a noi arii protejate din rețeaua națională

1. Parcul Natural Codru-Moma (în Munții Apuseni) – s-a avizat după ce proponentul a modificat documentația/harta conform solicitării noastre.

2. Rezervația naturală Pădurea Trivale (jud. Argeș)

3. Rezervația Științifică Corongiș - din Parcul Național Munții Rodnei

4. Rezervația Științifică Bila-Lala - din Parcul Național Munții Rodnei

5. Rezervația naturală "Codrii Seculari de la Șinca" (jud. Brașov)

6. Stejarii seculari de la Fisher (Rupea, jud. Braşov)

7. Arbore din specia *Quercus robur* ca "monument al naturii", situat în perimetrul Ocolului Silvic Paşcani

- Reavizare:

Documentația de constituire a rezervației naturale "Pădurile Seculare de la Strâmbu Băiuț-Groșii Țibleșului", din județul Maramureș.

- Avize pentru recoltarea/ valorificarea unor resurse naturale din flora spontană (ciuperci, plante medicinale, stuf, alte plante), acordate pe baza studiilor de evaluare a resurselor elaborate de institute acreditate în acest sens de Ministerul Mediului = 106, la care s-au adăugat 14 suplimentări. Nu s-au încasat taxe de la persoane particulare care culeg cantități mici de plante medicinale (la nivel de câteva kg) pentru a le vinde în piețe (29).
- Avizarea exportului unor animale din grădini zoologice din România, ca urmare a excedentului de exemplare în urma reproducerii respectivelor specii în captivitate – 2 tigri siberieni.
- Avizarea realizării de cercetări în rezervații științifice și monumente ale naturii (inclusiv în peșteri din clasa A, cu regim de protecție deosebită), sau a unor specii de interes prioritar, sau prelevări de probe: stalagmite, carote de gheață (total 22).
- Avize/răspuns la adrese pentru importul unor specii de animale incluse sau nu pe lista convenției CITES/ Washington (8)
- Acces în peșteri ocrotite (separat de intrări în scop de cercetare științifică) (13)
- Emiterea punctului de vedere al CMN cu privire la executarea unor investiții pe teritoriul unor arii naturale protejate, inclusiv situri Natura 2000 (Oltina, Dunăreni, Sovata (2), Slatina, Port Tulcea, Techirghiol, PUZ 2 Mai – Vama Veche; pentru arbori ocrotiți – lucrări considerate necesare pentru evitarea accidentelor și producerea de pagube materiale, etc.).
- Aviz pentru introducerea în țară, mai precis în rezervația de urși de la Zărnești, jud. Braşov, a trei exemplare de urși, proveniți din Armenia (1) și din Albania (2), în vederea salvării lor.
- Aviz pentru importul temporar de către cercul Globus din București a doi urși din Rusia.
- S-a răspuns la diferite solicitări venite din țară cu privire la statutul unor arii protejate, a unor specii de plante și animale; la încadrarea în limitele legii a unor activități economice; îndrumări pe teme legislative sau pe teme științifice.
- S-au făcut intervenții scrise către diferite autorități publice locale sau regionale privind starea (precară) a unor teritorii, parte a unor arii naturale protejate.

- S-a conlucrat permanent cu autoritățile de resort: Ministerul Mediului și Pădurilor (Direcția Biodiversității; Regia Națională a Pădurilor ROMSILVA, agențiile teritoriale și județene de mediu, direcțiile silvice, ocoale silvice, administrații ale parcurilor naționale și naturale, unii administratori sau custozi ai siturilor Natura 2000.

În 2011 CMN a emis un total de 423 adrese.

2.3. Participări la manifestări publice și științifice

- Participări la consfătuiri organizate de Ministerul Mediului și Pădurilor pe teme privind ariile naturale protejate și conservarea biodiversității (2). Participare la manifestarea ocazională de Ziua europeană a parcurilor, București 24.05.2011

- Participări la consfătuiri sau manifestări științifice internaționale privind conservarea naturii și a biodiversității (participări oficiale).

Simona Mihăilescu – participare la seminarul internațional “CITES Seminar for Central and Easter Europe”, 6-9 decembrie 2011, Poznań, Polonia (cheltuielile cu deplasarea suportate, în totalitate, de organizatori).

Eliana Sevianu – Școala de vară „Advances in species distribution modelling in ecological studies and conservation”, Universitatea Pavia (Italia) și Parcul Național Gran Paradiso, Centrul pentru Cercetări Alpine. 12-18 Septembrie 2011.

Dan Munteanu - Conferința internațională privind protecția și valorificarea durabilă a biodiversității lumii animale – Academia de științe a Moldovei, Chișinău, 12-15 octombrie 2011.

București, 5 martie 2012

Președinte,
Dr. Dan Munteanu

Secretar științific
Dr. Simona Mihăilescu